

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 426/2020-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou PALŠA A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA spol. s r. o., Masarykova 13, Prešov, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Patrik Palša, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co 377/2015-266 zo 14. marca 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 199/2018 z 24. septembra 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 10. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Co 377/2015-266 zo 14. marca 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 199/2018 z 24. septembra 2019, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľ sa v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 14 C 87/2011 domáhal na žalovanej obchodnej spoločnosti ██████████ (ďalej len „žalovaná“), uloženia povinnosti uverejniť v týždenníku s názvom týždeň ██████████, ██████████ opravu článku ██████████“, v ktorom boli ako ukážka zverejnené dva neupravené pasáže rozhovoru, v ktorom vystupovali ██████████, ██████████, ██████████ a ██████████ (sťažovateľ). Sťažovateľ svoju žalobu odôvodnil tým, že v uvedenom článku žalovaná uviedla nepravdivé skutkové tvrdenie o jeho osobe spočívajúce v tom, že v súvislosti s konaním ██████████ či prípadne iných osôb mala uviesť: „Ešte tento týždeň“, „A tento týždeň to sme dotiahli už „vyznačený právoplatnosť“ a „Ja to musím v piatok najneskôr v pondelok“ (ďalej len „výroky“). Žiadal, aby žalovaná uviedla správne skutkové tvrdenie, a to, že sťažovateľ sa žiadneho stretnutia, predmetom ktorého by bolo rokovanie o údajnom podplácaní ██████████ ██████████, nezúčastnil a pri rozhovore z 28. januára 2009, ktorý mal byť zvukovo zaznamenaný políciou, nevyslovil žiadne výroky v súvislosti s údajným podplácaním ██████████. Sťažovateľ zastával názor, že v kontexte uverejnených informácií sa javí zverejnená časť rozhovoru ako jeho účasť na podplácaní či dokonca ako jeho aktivita pri takomto konaní. Tvrdil, že bol síce prítomný na stretnutí, ktoré sa uskutočnilo 28. januára 2009, no po prvej časti stretnutia odišiel a v čase jeho prítomnosti nedošlo k rozhovoru na tému podplácania, boli prejednané aktuálne témy. Poukázal tiež na to, že bol právnym zástupcom jedného z akcionárov spoločnosti ██████████, a že žalovaná zverejnila skutkové tvrdenia a citácie, ktoré nikdy neuviedol, a teda obsah článku je v rozpore so skutkovým stavom. Sťažovateľ požiadal žalovanú o uverejnenie opravy

nepravdivého skutkového tvrdenia, avšak žalovaná jeho žiadosti nevyhovela z dôvodu, že žiadosť nemá náležitosti podľa zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „tlačový zákon“), neobsahuje nepravdivé skutkové tvrdenie a pravdivosť skutkového tvrdenia vie dokázať.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 14 C 87/2011-197 z 5. mája 2015 v spojení s doplniacím rozsudkom 29. septembra 2015 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“) žalobe sťažovateľa vyhovel a žalovanej uložil povinnosť do 15 dní od právoplatnosti rozsudku uverejniť opravu nasledujúceho znenia: *«V článku „[REDAKOVANÉ]“, ktorý bol uverejnený v týždenníku s názvom týždeň číslo [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] sme uverejnili nepravdivé skutkové tvrdenie o osobe [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] spočívajúce v tom, že v súvislosti s konaním [REDAKOVANÉ], či prípadne iných osôb mal uviesť: „Ešte tento týždeň“, „A tento týždeň to sme dotiahli „už vyznačený právoplatnosť“ a „Ja to musím v piatok najneskôr v pondelok.“ Správne skutkové tvrdenie je také, že [REDAKOVANÉ] sa žiadneho stretnutia, predmetom ktorého by bolo rokovanie o údajnom podplácaní [REDAKOVANÉ] nezúčastnil a pri rozhovore zo dňa 28. januára 2009, ktorý mal byť zvukovo zaznamenaný Políciou SR, nevyslovil žiadne výroky v súvislosti s údajným podplácaním [REDAKOVANÉ].»* Okresný súd súčasne uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľovi primeranú peňažnú náhradu v sume 1 660 €, vo zvyšku návrh zamietol a rozhodol o trovách konania.

3.1 V rámci dôvodov svojho rozhodnutia okresný súd, vychádzajúc z predložených listinných dôkazov, výsluchu sťažovateľa zo a spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 90/2011, dospel k záveru, že žalovaná uverejnila v predmetnom článku nepravdivé skutkové tvrdenie o sťažovateľovi, získané z prepisu zvukového záznamu neutajovanej prílohy, ktorý bol poskytnutý redaktorovi žalovanej [REDAKOVANÉ] (ďalej len „svedok“). Redaktor žalovanej si overoval cez svoje zdroje na polícii, že osoba označená v článku je sťažovateľ, pričom uviedol, že úlohou novinára nie je overovať každú vetu z prepisu, a nikdy netvrdil, že sťažovateľ je zapletený do korupcie. Zverejnené boli len dve neupravené pasáže rozhovoru, kde vystupuje sťažovateľ, ale aj iné osoby. Svedok tiež uviedol, že nepotreboval oslovovať sťažovateľa, keďže nebol podozrivý z korupcie, ale vystupoval iba ako jeden

z účastníkov stretnutia. K tomu okresný súd uviedol, že malo byť vecou cti a profesionálneho prístupu žurnalistu, ako aj novinárskej etiky pred zverejnením článku ponúknuť priestor aj sťažovateľovi na zaujatie stanoviska, aj keď nebol podľa svedka zapletený do korupcie. K prepisu zvukového záznamu predloženému žalovanou ako dôkaz okresný súd uviedol, že tento nezískal od štátneho orgánu, ale bol získaný od [REDAKOVANÉ], a preto, aj keď sa zverejnené informácie týkali verejného záujmu, mala si ich žalovaná preveriť a prípadne poskytnúť priestor sťažovateľovi na vyjadrenie. Uverejnením nepravdivej informácie došlo podľa názoru okresného súdu k naplneniu občianskoprávnej povinnosti, ako aj k zásahu do práv sťažovateľa na ochranu osobnosti, a preto jeho žalobe vyhovel.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala žalovaná odvolanie. Krajský súd rozsudkom č. k. 2 Co 377/2015-266 zo 14. marca 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu sťažovateľa zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania. V dôvodoch svojho rozhodnutia s poukazom na aplikovanú právnu úpravu zdôraznil, že právo na opravu je založené na prísne formalizovanom postupe, ktorý predpokladá súčasné splnenie zákonom taxatívne uvedených náležitostí. Po ich splnení vznikne žiadateľovi právo na uverejnenie ním požadovanej opravy, čomu zodpovedá povinnosť vydavateľa uverejniť opravu tak, ako bola napísaná žiadateľom. Vydavateľ teda nemá právo upravovať alebo meniť žiadateľom koncipovanú opravu. Predpokladom vzniku práva na opravu bude nepravdivosť skutkového tvrdenia o konkrétnej fyzickej alebo právnickej osobe. Z písomného návrhu znenia opravy musí byť teda zrejmé, že opravou sa má nepravdivé skutkové tvrdenie uviesť na pravú mieru, resp. vyvrátiť, a to uvedením pravdivého skutkového tvrdenia. Opravou sa nemá hodnotiť nepravdivé skutkové tvrdenie ani jeho dopad na žiadateľa o uverejnenie opravy alebo na verejnosť.

4.1 Aplikujúc tieto východiská na vec sťažovateľa, krajský súd dospel k záveru, že pokiaľ žalovaná neuverejnila sťažovateľom koncipovanú opravu, konala v súlade s § 7 ods. 6 písm. a) tlačového zákona. Výroky sťažovateľa považoval krajský súd za nedokončené vety, bez vecného súvisu, ktoré nemôžu byť vyhodnotené ako skutkové tvrdenia. K tomu dodal, že ak chcel byť sťažovateľ úspešný v rámci práva na opravu, mal

uviesť nepravdivé skutkové tvrdenia, čo podľa názoru krajského súdu absentovalo, pretože sťažovateľ uviedol iba vety, ktoré bez ďalšieho kontextu článku nedávajú zmysel, ktorý im sťažovateľ pripisoval. Skutkové tvrdenie, ktorým sťažovateľ navrhoval nahradiť predmetné výroky, t. j. oprava sťažovateľa, obsahovala takpovediac jeho vlastný názor, keďže z jeho výrokov, ktoré boli predmetom dokazovania, nebolo preukazované ani preukázané a ani z nich nevyplýva, že by mal byť účastný podplácania [REDACTED], resp. že by vyslovil výroky v súvislosti s jej údajným podplácaním. Inými slovami, oprava, ktorú sťažovateľ požadoval v rámci svojho petitu, nesúvisela podľa názoru krajského súdu s neúplnými vetami (výrokmi), ktorých opravy sa domáhal, resp. žiadosť sťažovateľa o opravu nebola naformulovaná tak, aby opravovala tieto neúplné vety, ale je formulovaná tak, že sťažovateľ výroky nikdy nepovedal, resp., že sa určitého rozhovoru nezúčastnil. Na základe uvedeného krajský súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, pretože dotknuté ustanovenia tlačového zákona nesprávne interpretoval, čím vec nesprávne právne posúdil.

5. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňoval poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) „*a sekundárne a len a iba z dôvodu istoty*“ aj s poukazom na § 421 ods. 1 písm. c) CSP, argumentujúc všeobecným konštatovaním, že rozhodnutie krajského súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, resp. je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

6. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 199/2018 z 24. septembra 2019 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) dovolanie sťažovateľa podľa § 447 písm. f) CSP odmietol.

7. Proti rozsudku krajského súdu, ako aj proti uzneseniu najvyššieho súdu nasmeroval sťažovateľ svoju ústavnú sťažnosť. V jej obsahu detailne popisuje obsah jednotlivých rozhodnutí a ich závery podrobuje kritike. Vo vzťahu k rozsudku krajského súdu namieta nedostatočnosť jeho odôvodnenia tak po skutkovej, ako aj po právnej stránke, a teda krajský súd porušil jeho právo na spravodlivé súdne konanie. Je toho názoru, že v konaní sa preukázalo, že bol na stretnutí uskutočnenom 28. januára 2009, avšak po skončení časti rokovania odišiel, a pokiaľ bol na stretnutí prítomný, nedošlo k rozhovoru

na tému podplácania. Následne stretnutie pokračovalo bez prítomnosti sťažovateľa, a tak nemohol vysloviť výroky uverejnené v spornom článku. Sťažovateľ zdôraznil, že osobu menom [REDAKOVANÉ] nepozná a nikdy ju nevidel. Rozsah jeho mandátu spočíval v inej právnej agende, týkajúcej sa výlučne poradenstva akcionárovi spoločnosti [REDAKOVANÉ], a nie samotnej obchodnej spoločnosti. Prepis polície a priradenie daných výrokov sťažovateľovi bolo zjavne nesprávne, a teda článok žalovanej v dotknutej časti preukázateľne obsahoval nepravdivé skutkové tvrdenia.

7.1 Sťažovateľ považuje záver krajského súdu o tom, že žalovaná ako vydavateľ nemôže žiadnym spôsobom zasahovať do obsahu opravy, za nesprávny. Citujúc z komentára k tlačovému zákonu, poukazuje na rozdiel medzi žiadosťou o uverejnenie opravy a žiadosťou o uverejnenie odpovede, pričom opravou sa má nepravdivé skutkové tvrdenie len uviesť na pravú mieru, resp. vyvrátiť, a to uvedením pravdivého skutkového tvrdenia. Ak návrh znenia opravy nezodpovedá svojim obsahom opravovanému nepravdivému skutkovému tvrdeniu (čo podľa jeho názoru nie je tento prípad), vydavateľ tlače sa môže so žiadateľom na znení opravy dohodnúť.

7.2 Sťažovateľ taktiež zdôraznil, že žalovaná v písomnej odpovedi na jeho žiadosť o uverejnenie opravy uviedla, že vie dokázať pravdivosť skutkového tvrdenia uverejneného v článku. Krajský súd však založil svoje rozhodnutie o zmene rozsudku na tom právnom názore, že žiadosť o uverejnenie opravy nemá náležitosti podľa tlačového zákona.

7.3 Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ namieta, že najvyšší súd odmietol jeho dovolanie formalisticky, všeobecne známou a štandardne ním používanou záverečnou argumentáciou odôvodnenia rozhodnutia, ktorým dovolania zvykne odmietať. Poukázal iba na svoju doterajšiu rozhodovaciu prax, z ktorej sa však sťažovateľovi javí skôr snaha sporovú vec v dovolacom konaní hmotnoprávne ani neposudzovať s poukazom na údajný neprípustný dovolací prieskum. Taktiež sa mu javí, že najvyšší súd kladie na sporovú stranu povinne zastúpenú advokátom požiadavky obsahujúce povinnosť splniť ďalšie podmienky nad zákonný rámec. Tie spočívajú v povinnosti úplne presne špecifikovať správnosť riešenia konkrétnej právnej otázky či ďalšie prípadné dôvody prípustnosti podaného dovolania a dovolacieho dôvodu. S takýmto postupom sťažovateľ nesúhlasí,

pretože by išlo len o také rozhodnutia, ktoré sú najvyššiemu súdu už z vlastnej činnosti známe.

7.4 Sťažovateľ si je vedomý, že vyhodnotenie toho, ktorá skutočnosť je pre rozhodnutie vo veci samej podstatná a ktorá nie, ktorý dôkaz bude vykonaný, ako aj hodnotenie vykonaných dôkazov sú úlohou všeobecných súdov a ústavný súd do tejto právomoci spravidla nezasahuje. Ústavný súd však môže zasiahnuť do hodnotenia dôkazov, keď je ich hodnotenie svojvoľné, v dôsledku čoho pôsobí konanie a jeho výsledok nespravodlivo a neobjektívne. O taký prípad išlo aj v jeho veci, a teda je tu podľa jeho názoru dôvod na zásah zo strany ústavného súdu. V dovolacom konaní totiž nedošlo k náprave porušenia základného práva na riadne, logické a konzistentné odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

8. Na tomto základe sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie, a následne nálezom vyslovil porušenie práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie, a súčasne žiada, aby ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

11.1 Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07), a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej

moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

16. Obsah základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Zahŕňa však i právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako sú požiadavky rešpektovania zásad kontradiktórnosti alebo rovnosť zbraní, či právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá. Zásada spravodlivosti obsiahnutá v práve na spravodlivé súdne konanie, ktoré vyplýva z čl. 46 ods. 1 ústavy, totiž vyžaduje, aby súdy založili svoje rozhodnutia na dostatočných a právne relevantných dôvodoch zodpovedajúcich konkrétnym okolnostiam prerokúvanej veci.

17. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru uvádza, že hoci tento článok zaväzuje súd, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, neznamená to, aby na každý argument strany sporu dal podrobnú odpoveď (rozsudok ESLP vo veci Van Hurk v. Holandsko z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, § 61). Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom krajského súdu

18. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu sa ústavný súd musel v prvom rade zaoberať otázkou včasnosti podania ústavnej sťažnosti ako jednou z procesných podmienok jej prípustnosti. Opierajúc sa o § 124 zákona o ústavnom súde [ako aj o rozsudok ESLP z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika (sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54)] pritom vychádzal z právoplatnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa ako procesne neprípustné. Keďže podľa § 124 štvrtej vety zákona o ústavnom súde ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (11. november 2019), ústavný súd považoval dvojmesačnú lehotu na podanie ústavnej sťažnosti v danej veci za zachovanú.

19. Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorému vyčíta nedostatočnosť jeho odôvodnenia. V tejto súvislosti tvrdí, že krajský súd založil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby na tom, že žiadosť sťažovateľa o uverejnenie opravy nemala náležitosti stanovené tlačovým zákonom, avšak žalovaná v odpovedi na jeho žiadosť ako dôvod pre jej nevyhovenie uviedla, že vie dokázať pravdivosť tvrdenia uverejneného v článku. Taktiež rozporuje záver krajského súdu o tom, že žalovaná nemôže zasahovať do obsahu opravy žiadanej sťažovateľom a v tomto smere presadzuje opak. Presvedčený o relevantnosti svojich argumentov tak od ústavného súdu očakáva prehodnotenie záveru, ku ktorému dospel krajský súd.

20. V súvislosti s takto koncipovanou ústavnou sťažnosťou ústavný súd pripomína, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné

súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy (siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ patrí chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

21. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

22. O taký prípad vo veci sťažovateľa nešlo. K tomuto záveru dospel ústavný súd po tom, čo preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v kontexte námietok sťažovateľa, pričom nezistil takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup krajského súdu nemajúci oporu v relevantných právnych predpisoch. Ústavný súd v uznesení sp. zn. II. ÚS 59/2018 zo 6. februára 2019 zdôraznil, že inštitút práva na tlačovú opravu zakotvený v § 7 tlačového zákona predstavuje jednu z foriem obmedzenia slobody prejavu, a to pre účely ochrany práv iných osôb. Pri výklade § 7 tlačového zákona musí všeobecný súd nájsť spravodlivú rovnováhu medzi záujmami zainteresovaných osôb. Východisko mu poskytuje v prvom rade samotný zákonodarca, podľa ktorého sa ochrana prostredníctvom tlačovej opravy poskytuje len proti nepravdivým skutkovým tvrdeniam. Prostredníctvom tlačovej

opravy teda nie je možné reagovať na hodnotiace úsudky ani na pravdivé skutkové tvrdenia. Rozdiel medzi hodnotiacim úsudkom a skutkovým tvrdením spočíva v zásade v tom, že pravdivosť skutkového tvrdenia je možné preukázať, zatiaľ čo pri hodnotiacom úsudku to možné nie je (rozsudok ESLP vo veci Lingens proti Rakúsku z 8. 7. 1986, č. 9815/82, bod 46). Samozrejme v niektorých prípadoch nie je možné jasne stanoviť hranicu medzi hodnotiacimi úsudkami a skutkovými výroky, a preto je nutné každý prípad posudzovať podľa konkrétnych okolností a na základe nich rozhodnúť, či je danému výroku potrebné poskytnúť ochranu.

23. Krajský súd pri posudzovaní žiadosti sťažovateľa o uverejnenie opravy skúmal, či ním koncipovaná žiadosť a v nej obsiahnutá oprava spĺňala parametre jasne vyžadované dotknutými ustanoveniami tlačového zákona. Zhrnul, že sťažovateľ mal v žiadosti o uverejnenie opravy uviesť (okrem iného) nepravdivé skutkové tvrdenie, konštatovať, že dané skutkové tvrdenie je nepravdivé a napokon uviesť pravdivé skutkové tvrdenie (§ 7 ods. 3 tlačového zákona). Za nepravdivé skutkové tvrdenia označil sťažovateľ skutkové tvrdenia spočívajúce v tom, že v súvislosti s konaním [REDAKOVANÉ] či iných osôb mal uviesť výroky uverejnené žalovanou v spornom článku. Ako pravdivé žiadal v rámci opravy uviesť, že sa žiadneho stretnutia, predmetom ktorého by bolo rokovanie o údajnom podplácaní [REDAKOVANÉ], nezúčastnil a pri rozhovore nevyslovil žiadne výroky s údajným podplácaním [REDAKOVANÉ]. Žalovaná žiadosti o opravu nevyhovela, jednak z dôvodu, že nemala náležitosti stanovené tlačovým zákonom, ako aj z dôvodu, že neobsahovala nepravdivé skutkové tvrdenie a pravdivosť skutkového tvrdenia vie dokázať. Na obdobných dôvodoch, teda, že požadovaná oprava nespĺňa náležitosti podľa tlačového zákona a v tejto spojitosti v nej absentovali nepravdivé skutkové tvrdenia, založil svoj záver o zamietnutí žaloby i krajský súd. V tomto smere je prvá námietka sťažovateľa o tom, že žalovaná odmietla uverejniť opravu preto, že vie dokázať pravdivosť tvrdení sťažovateľa a krajský súd založil záver o zamietnutí jeho žaloby na odlišnom dôvode, jednak nepresná a jednak úplne bez významu. Pravdivosť, resp. nepravdivosť skutkových tvrdení nehrala pri posudzovaní navrhovanej opravy krajským súdom rolu; spornosť totiž spočívala v samotnom charaktere výrokov sťažovateľa, ktoré krajský súd vyhodnotil ako vety, ktoré bez ďalšieho kontextu článku nedávajú zmysel, ktorý im sťažovateľ pripísal. Sťažovateľ sa domáhal opravy v tom zmysle, že pri stretnutí nebol, resp. nepovedal výroky v súvislosti

s podplácaním. To však netvrdila ani žalovaná (netvrdila, že by výroky boli v tejto súvislosti). Z citovaných výrokov, ktoré sťažovateľ žiadal opraviť, nevyplýva, že by mal byť účastný podplácania, resp., že by vyslovil výroky s údajným podplácaním. Oprava, ktorú požadoval, teda nesúvisela s neúplnými vetami, ktorých opravy sa domáhal, neopravovala tieto neúplné vety, ale bola naformulovaná tak, že sťažovateľ tieto výroky nikdy nepovedal a rozhovoru sa nezúčastnil. Svojím obsahom bola teda žiadosť o opravu proti jednotlivým zverejneným vetám nesúvisiaci, neobsahujúca zákonné náležitosti a takto formulovaná oprava nemohla byť podľa názoru krajského súdu predmetom práva na opravu, ale iba predmetom práva na ochranu osobnosti, o ktorú však sťažovateľ nežiadal.

23.1 Závery, ku ktorým krajský súd dospel, nemožno označiť za svojvoľné alebo neodôvodnené, keďže majú oporu v zákone a sú jasne, logicky a dostatočne právne zdôvodnené. V tejto súvislosti sa žiada doplniť, že právo na opravu má slúžiť na opravu exaktne vyjadriteľných alebo aspoň preukázateľných tvrdení a nie je možné prostredníctvom neho „opravovať“ názory, podozrenia či dohady autora, tobôž dohady sťažovateľa, ktoré si zo zverejneného textu sám vyvodil.

24. Pokiaľ sťažovateľ namietal správnosť záveru krajského súdu o tom, že žalovaná ako vydavateľ nemôže žiadnym spôsobom zasahovať do obsahu opravy, a poukazoval na zákonné ustanovenie, ktoré nevylučuje dohodu vydavateľa tlače so žiadateľom na znení opravy, ústavný súd uvádza, že v zmysle právnej úpravy je vydavateľ povinný uverejniť opravu v navrhovanom znení alebo v znení dohodnutom so žiadateľom (§ 7 ods. 5 tlačového zákona). Právna úprava teda naozaj pripúšťa dohodu žiadateľa s vydavateľom na znení opravy, ak jej návrh skomponovaný žiadateľom nezodpovedá svojím obsahom opravovanému nepravdivému skutkovému tvrdeniu, ktoré malo byť opravené. Súčasne je však potrebné uviesť, že vydavateľ, a teda ani žalovaná nemali zákonom stanovenú povinnosť dohodnúť sa, keďže z podstaty dohody plynie, že si vyžaduje dobrovoľný konsenzus oboch strán. Výrok, ktorý sťažovateľ vytrhol z kontextu rozhodnutia, uviedol krajský súd v súvislosti s tým, že sťažovateľ podľa jeho názoru v požadovanej oprave neuviedol nepravdivé skutkové tvrdenia, ale iba vety, ktoré bez ďalšieho kontextu článku nedávajú zmysel, ktorý im sťažovateľ pripísal, a tento nedostatok v koncipovaní opravy sa

dodatočne (korekciou, resp. doplnením požadovanej opravy o ďalšie časti textu) v konaní pred súdom už nedá zhojiť (nezhojil sa ani dohodou).

25. S ohľadom na uvedené ústavný súd sumarizuje, že krajský súd konkrétne okolnosti celej kauzy starostlivo zvážil, nadväzne na ne aplikoval a riadne interpretoval príslušné ustanovenia tlačového zákona vzťahujúce sa k danej veci, vysporiadal sa so všetkými podstatnými argumentmi strán sporu a v rámci odôvodnenia rozsudku, výsledkom ktorého bol záver v neprospech sťažovateľa, ozrejmil, akými úvahami sa pri právnom posudzovaní veci riadil. V napadnutom rozsudku ústavný súd nezistil taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ani také nedostatky v jeho odôvodnení, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. s právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako to tvrdí vo svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľ.

26. V súvislosti s prejavom jeho nespokojnosti s verdiktom krajského súdu ústavný súd dodáva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy strany sporu. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010), čomu podľa názoru ústavného súdu učinil krajský súd zadosť.

27. Keďže niet žiadnej relevantnej spojitosti medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru,

ústavný súd jeho ústavnú sťažnosť v tejto často odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2 K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu

28. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa smerujúcej proti rozhodnutiu najvyššieho súdu je kritika prísne formalistického posúdenia jeho dovolania, ako aj to, že ani najvyšší súd nezhojil v napadnutom uznesení pochybenie krajského súdu spočívajúce v nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia vo veci samej.

29. Najvyšší súd v napadnutom uznesení najskôr poukázal na závery všeobecných súdov, zhrnul obsah dovolania sťažovateľa a nadväzne uviedol právne dôvody jeho odmietnutia. Po ich preskúmaní ústavný súd konštatuje, že v danom prípade sa najvyšší súd neodmietol zaoberať opravným prostriedkom sťažovateľa, ktorým napadol rozsudok odvolacieho súdu, ale jeho dovolanie riadne preskúmal, a keďže dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania nezistil, následne sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti dovolania a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 447 písm. f) vyslovene umožňuje.

30. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa.

31. Keďže posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je zásadne v právomoci najvyššieho súdu, s ohľadom na argumentáciu sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti sa úloha ústavného súdu v tejto veci obmedzila na posúdenie, či najvyšší súd prípustnosť dovolania neposúdil príliš formalisticky, resp. arbitrárne a či v napadnutom uznesení svoj záver o neprípustnosti dovolania dostatočným spôsobom odôvodnil

(I. ÚS 51/2020). V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo nie je jeho úlohou.

32. Najvyšší súd najskôr poukázal na právnu úpravu dovolania, ktorou sa sleduje nielen náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale aj dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov. Zároveň zdôraznil, že účelom § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ nevyriešenej právnej otázky a prispieť k vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c) CSP má zas za cieľ dosiahnutie jednoty v rozhodovaní dovolacích senátov. V prvom z uvedených dôvodov prípustnosti dovolania je dovolateľ povinný konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako mala byť riešená. Najvyšší súd konštatoval, že sťažovateľ vo svojom dovolaní takú otázku nešpecifikoval. Samotná všeobecná a nekonkrétna polemika sťažovateľa s právnymi závermi krajského súdu, resp. spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia podľa jeho názoru nezodpovedajú vymedzenému zákonnému kritériu. K tomu dodal, že v prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých hmotnoprávných a procesnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili všeobecné súdy, pretože by uskutočnil procesne neprípustný dovolací prieskum priečiaci sa koncepcii právnej úpravy dovolania, ako aj cieľu ním sledovanému. V prípade ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, čo bol aj prípad sťažovateľa, je podľa najvyššieho súdu potrebné konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a označiť konkrétne odlišné rozhodnutia dovolacieho súdu, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V dovolaní sťažovateľa však najvyšší súd neidentifikoval jasnú, určitú a zrozumiteľnú právnu otázku riešenú krajským súdom, ani nešpecifikoval konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorých o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne. K tomu je potrebné dodať, že ani v ústavnej sťažnosti sťažovateľ v rámci argumentácie neuvádza, k akej ním formulovanej právnej otázke sa najvyšší súd nevyjadril.

33. Ústavný súd nezistil v záveroch napadnutého uznesenia nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. Požiadavka na riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi vyplýva priamo z právnej úpravy (§ 431 až § 435 CSP), splnenie inej, resp. ďalšej povinnosti

dovolací súd od sťažovateľa nežiadal, a preto neobstojí námietka sťažovateľa o tom, že najvyšší súd zaťažuje strany sporu (bližšie nešpecifikovanými) povinnosťami nad zákonný rámec. Za situácie, keď najvyšší súd dospel ústavne konformným spôsobom k záveru o neprípustnosti dovolania, nebol povinný vecne preskúmať v ňom obsiahnuté všeobecne formulované argumenty sťažovateľa. Z uvedeného dôvodu neobstojí ani námietka sťažovateľa o nelogickosti, nekonzistentnosti či absencii riadneho odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

34. Preto ústavný súd aj vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu konštatuje, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala jeho svojvoľný postup (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.) nemajúci oporu v procesných kódexoch. V dôsledku uvedeného bolo potrebné aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

35. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bezpredmetné rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu